

Universitatea Tehnică a Moldovei

**MANAGEMENTUL RISCURILOR BANCARE ÎN
CONDIȚIILE REPUBLICII MOLDOVA (STUDIU
DE CAZ: B.C."MOLDINDCONBANK"S.A.)**

Masterand:

TATIANA ROICO

Conducător:

**VASILE MAMALIGA
conf. univ., dr.**

Chișinău – 2020

**MINISTERUL EDUCAȚIEI, CULTURII ȘI CERCETĂRII AL REPUBLICII
MOLDOVA**

**Universitatea Tehnică a Moldovei
Facultatea Inginerie Economică și Business
Departamentul Economie și Management**

**Admis la susținere
șef Departament,
Rina Țurcan conf., univ., dr.**

“ _____ ” _____ 2020

**MANAGEMENTUL RISCURILOR BANCARE ÎN
CONDIȚIILE REPUBLICII MOLDOVA (STUDIU
DE CAZ: B.C.”MOLDINDCONBANK”S.A.)**

Teză de master

Masterand:

Tatiana ROICO, grupa AA-191M

Conducător:

**Vasile MAMALIGA
conf. univ., dr.**

Chișinău – 2020

ADNOTARE

la teza de master cu tema „**Managementul riscurilor bancare în condițiile Republicii Moldova (studiu de caz: B.C.”Moldindconbank”S.A.)** elaborată de **Roico Tatiana**

Teza de master este actuală și este determinată de rolul pe care îl au băncile comerciale în economia unei țări, inclusiv a Republicii Moldova.

Scopul cercetării îl constituie identificarea și analiza riscului în cadrul instituțiilor bancare, pe fundalul desfășurării unei activități supuse în permanență diverselor riscuri. Identificarea semnificației reale a termenului de management a riscului bancar precum și efectuarea analizei metodologiei utilizate pentru determinarea riscului bancar în cadrul sistemului bancar din RM în deosebi a B.C. “Moldindconbank” S.A.

Pe parcursul întocmirii tezei o importanță deosebită am acordat cerințelor organelor de supraveghere și reglementare bancară și desigur reglementărilor și sugestiilor graduale a Comitetului de supraveghere bancară de la Basel.

Întru atingerea scopului menționat anterior, au fost stabilite următoarele *obiective*: analiza evoluției noțiunii de risc la nivel micro și macroeconomic; identificarea și evaluarea riscului sistemic, analiza reglementărilor în domeniul supravegherii prudențiale aferente riscului bancar, remarcarea dezvoltării managementului riscului bancar; cercetarea și comparația metodelor de management a riscului de credit, a riscului operațional, a riscului de piață și a celui de lichiditate; evidențierea aspectelor importante ale manifestării riscului bancar în perioada de criză și implicării organelor de reglementare internaționale.

Baza științifico-metodologică. Pe parcursul elaborării tezei am utilizat următoarele metode de cercetare: compararea, analiza documentelor, observația, care s-au concentrat pe analiza riscurilor bancare și a potențialelor efecte pe care aceste riscuri le au asupra sistemului bancar. Sursele metodologice și teoretice a cercetării constituie lucrările cercetătorilor autohtoni și străini, reglementările individuale a băncilor, bazele legislative precum și publicările științifice din Internet. S-a folosit și experiența de muncă în cadrul B.C. „Moldindconbank” S.A. pe parcursul a mai multor ani.

Sumarul compartimentelor și volumul tezei.

Teza de master este formată din 3 capitole, introducere, concluzii și recomandări.

În Introducere se argumentează actualitatea temei de cercetare, se evidențiază scopul și sarcinile cercetării.

Primul capitol evidențiază printr-o succintă și actuală prezentare a abordărilor teoretice aferente definirii și clasificării riscurilor bancare, precum și a rolului sistemului bancar în economie. Este prezentată o sinteză a literaturii de specialitate atât din interiorul țării cât și din țările europene,

precum și cele învecinate în domeniul riscului, fiind accentuată importanța managementului riscului bancar și creșterea graduală a semnificației acestuia în timp întru evitarea falimentului băncilor comerciale.

Al doilea capitol reprezintă partea practică a tezei de master și anume analiza comparativă a indicatorilor cuantificării riscului bancar în cadrul B.C.“Moldindconbank”S.A. pe parcursul anilor 2016-2019 și tendințele de evoluție a acestora. În acest capitol se apreciază situația financiară a băncii analizate precum și stabilitatea acesteia în cadrul întregului sistem bancar al RM. Politicile și metodele de gestiune a riscului bancar în cadrul unei din cele mai importante bănci din RM sunt descrise pentru fiecare tip de risc în parte, iar gradul de implicare a politicii strategice a instituției în domeniul riscului bancar este de remarcat.

Ultimul capitol se remarcă prin analiza măsurilor de control a riscurilor bancare, precum și măsurilor de supraveghere bancară. Se va prezenta trecerea lentă a sugestiilor Comitetului de la Basel de la unele metode lejere la aprofundarea acestora odată cu complexitatea riscurilor la nivel global, fapt care creează premise semnificative întru crearea Uniunii Bancare Europene. În acest capitol se prezintă domeniile principale pe care se axează procesul de supraveghere bancară în contextul Acordurilor de Asociere între Republica Moldova și Uniunea Europeană.

ANNOTATIONS

The master's paper on the subject of "**Banking risk management in the conditions of the Republic of Moldova (case study: B.C."Moldindconbank" S.A.)"**",
prepared by **Roico Tatiana**

The Master's Paper is up-to-date and is determined by the role that commercial banks have in the economy of a country, including the Republic of Moldova.

The purpose of the research is to identify and analyze the risk within banking institutions, against the background of an activity permanently subject to various risks, identify the real meaning of the term banking risk management as well as perform the analysis of the methodology used to determine the banking risk within the banking system of the Republic of Moldova, in particular of CB "Moldindconbank" JSC. During the elaboration of the Paper I paid special attention to the requirements of the banking supervisory and regulatory bodies and certainly to the gradual regulations and suggestions of the Basel Committee on Banking Supervision. In order to achieve the aforementioned goal, the following objectives were set: analysis of the evolution of the notion of risk at micro and macroeconomic level; identification and assessment of systemic risk, analysis of regulations in the field of prudential supervision related to banking risk, noting the development of banking risk management; research and comparison of credit risk, operational risk, market risk and liquidity management methods; highlighting the important aspects of the manifestation of banking risk during the crisis and the involvement of international regulators.

The scientific-methodological basis. During the elaboration of the Paper, I used the following research methods: comparison, document analysis, observation, which focused on the analysis of banking risks and the potential effects that these risks have on the banking system. The methodological and theoretical sources of the research are the works of local and foreign researchers, the regulations of the banks, the legislative framework, as well as the scientific publications on the Internet. The work experience in the CB "Moldindconbank" JSC over several years was also used.

Summary of compartments and Paper's volume.

The Master's Paper consists of 3 chapters: introduction, conclusions and recommendations.

The Introduction argues the relevance of the research topic, highlights the purpose and tasks of the research.

The first chapter highlights through a brief and current presentation of the theoretical approaches related to the definition and classification of banking risks, as well as the role of the banking system in the economy. A synthesis of specialized literature from both within the

country and from European countries as well as from neighboring countries in the field of risks is presented, emphasizing the importance of banking risk management and gradually increasing its significance over time in order to avoid bankruptcy of commercial banks.

The second chapter represents the practical part of the Master's Paper, namely the comparative analysis of the bank risk quantification indicators within CB "Moldindconbank" JSC during the years 2016-2019 and their evolution trends. This chapter assesses the financial situation of the analyzed bank as well as its stability within the entire banking system of the Republic of Moldova. The policies and methods of banking risk management within one of the most important banks in the Republic of Moldova are described for each type of risk, and the degree of involvement of the institution's strategic policy in the field of banking risk is noteworthy.

The last chapter stands out through the analysis of banking risk control measures, as well as banking supervision measures. It will be presented the slow transition of the Basel Committee's suggestions from some light methods to deepening them with the complexity of global risks, which produces significant premises for the creation of the European Banking Union. This chapter highlights the main areas, which the banking supervision process focuses on in the context of the Association Agreements between the Republic of Moldova and the European Union.

CUPRINS

INTRODUCERE	9
1. ROLUL SISTEMULUI BANCAR ÎN ECONOMIE	11
1.1. Rolul sistemului bancar în economia de piață	11
1.2. Riscul bancar –concept analizat la nivel național și mondial	15
1.3. Politici privind administrarea riscurilor bancare	21
2. MANAGEMENTUL RISCURILOR ÎN ACTIVITATEA SISTEMULUI BANCAR..	28
2.1. Analiza situației financiare în sectorul bancar din Republica Moldova	28
2.2. Premisele apariției situațiilor riscante,delimitarea și clasificarea riscurilor bancare	35
2.3. Gestiunea riscurilor bancare în B.C. “Moldindconbank”S.A.(studiu de caz)	43
3. SUPRAVEGHEREA ACTIVITĂȚII BANCARE	65
3.1. Controlul riscului –măsură de îmbunătățire a managementului riscului bancar	65
3.2. Comitetul pentru supravegherea activității bancare de la Basel versus managementul riscului bancar	70
3.3. Supravegherea bancară a Băncii Naționale a Moldovei	74
Concluzii și recomandări	78
Bibliografie	80

INTRODUCERE

Actualitatea temei de cercetare. Ținând cont de faptul că, criza economică care persistă de ani de zile are efecte de durată și se resimte uneori chiar de fiecare cetățean implicat sau nu în sistemul bancar, fie și de regiuni întregi, tema de cercetare propusă are un caracter deosebit și destul de actual.

În acest context, considerăm oportună analiza profundă a riscurilor în sectorul bancar, care reprezintă o verigă semnificativă a economiei Republicii Moldova. Generarea crizelor economice mondiale pe parcursul anilor și situația economică actuală au constituit și constituie motorul unor reevaluări continue a tehnicilor și metodelor aplicate în managementul riscului bancar.

Scopul cercetării îl constituie identificarea și analiza riscului în cadrul instituțiilor bancare, pe fundalul desfășurării unei activități supuse în permanență diverselor riscuri. Identificarea semnificației reale a termenului de management a riscului bancar precum și efectuarea analizei metodologiei utilizate pentru determinarea riscului bancar în cadrul sistemului bancar din RM în deosebi a B.C. "Moldindconbank" S.A.

Întru atingerea scopului menționat anterior, au fost stabilite următoarele *obiective*:

- ✓ analiza evoluției noțiunii de risc la nivel micro și macroeconomic;
- ✓ identificarea și evaluarea riscului sistemic, analiza reglementărilor în domeniul supravegherii prudențiale aferente riscului bancar,
- ✓ remarcarea dezvoltării managementului riscului bancar;
- ✓ cercetarea și comparația metodelor de management a riscului de credit, a riscului operațional, a riscului de piață și a celui de lichiditate;
- ✓ evidențierea aspectelor importante ale manifestării riscului bancar în perioada de criză și implicării organelor de reglementare internaționale.

Primul capitol evidențiază printr-o succintă și actuală prezentare a abordărilor teoretice aferente definirii și clasificării riscurilor bancare, precum și a rolului sistemului bancar în economie. Este prezentată o sinteză a literaturii de specialitate atât din interiorul țării cât și din țările europene, precum și cele învecinate în domeniul riscului, fiind accentuată importanța managementului riscului bancar și creșterea graduală a semnificației acestuia în timp întru evitarea falimentului băncilor comerciale.

Al doilea capitol reprezintă partea practică a tezei de master și anume analiza comparativă a indicatorilor cuantificării riscului bancar în cadrul B.C. "Moldindconbank" S.A. pe parcursul anilor 2016-2019 și tendințele de evoluție a acestora. În acest capitol se apreciază situația financiară a băncii analizate precum și stabilitatea acesteia în cadrul întregului sistem bancar al RM. Politicile și

metodele de gestiune a riscului bancar în cadrul unei din cele mai importante bănci din RM sunt descrise pentru fiecare tip de risc în parte, iar gradul de implicare a politicii strategice a instituției în domeniul riscului bancar este de remarcat.

Ultimul capitol se remarcă prin analiza măsurilor de control a riscurilor bancare, precum și măsurilor de supraveghere bancară. Se va prezenta trecerea lentă a sugestiilor Comitetului de la Basel de la unele metode lejere la aprofundarea acestora odată cu complexitatea riscurilor la nivel global, fapt care creează premise semnificative întru crearea Uniunii Bancare Europene. În acest capitol se prezintă domeniile principale pe care se axează procesul de supraveghere bancară în contextul Acordurilor de Asociere între Republica Moldova și Uniunea Europeană.

BIBLIOGRAFIE

I. Acte legislative

1. Legea privind activitatea băncilor nr.202 din 06.10.2017;
2. Regulamentul privind carul de administrare a activității băncilor, aprobat prin HCE al BNM nr.322 din 20.12.2018 pag.6;
3. Regulamentului cu privire la tratamentul riscului de credit pentru bănci potrivit abordării standardizate aprobat prin HCE al BNM nr.111 din 24.05.2018;
4. Regulamentului cu privire la tehnicile de diminuare a riscului de credit utilizate de bănci aprobat prin HCE al BNM nr.112 din 24.05.2018;
5. Regulamentul cu privire la tratamentul riscului de decontare/livrare pentru bănci aprobat prin HCE al BNM nr.115 din 24.05.2018;
6. Regulamentul cu privire la tratamentul riscului de piață potrivit abordării standardizate aprobat prin HCE al BNM nr.114 din 24.05.2018;
7. Regulamentul cu privire la tratamentul riscului operațional pentru bănci potrivit abordării de bază și abordării standardizate aprobat prin HCE al BNM nr.113 din 24.05.2018;
8. Regulamentul cu privire la lichiditatea băncii, aprobat de CA al BNM, proces - verbal nr. 28 din 08.08.1997;
9. Regulamentul privind cerințele de acoperire a necesarului de lichiditate pentru bănci, aprobat prin Hotărârea Comitetului executiv al Băncii Naționale a Moldovei nr.44 din 26.02.2020 (în vigoare din 01.10.2020) ;
10. Lege cu privire la Banca Națională a Moldovei nr. 548-XIII din 21.07.1995;

II. Manuale, monografii și lucrări didactice

11. Badea Leonardo, Socol Adela, Drăgoi Violeta, Drigă Imola. Managementul riscului bancar, Editura economică, București, 2010; ISBN 978-973-709-487-2;
12. Basno, C., Dardac, N. (1999) – Riscuri bancare. Cerințe prudențiale. Monitorizare, Editura Didactică și Pedagogică R.A, București. ;
13. Nicolae Bârsan-Puiu, Popescu Ion, Managementul riscului. Concepte – Metode – Aplicații / Nicolae Bârsan-Pipu, IonPopescu – Brașov: Editura Universității „Transilvania”, 2003 ISBN 973 – 635 – 180 – 7I. ;
14. Bolocan Mihail-Dragoș "Performanța sistemului bancar din România Impactul integrării europene" Cluj Napoca 2011;
15. Dardac N., Barbu.T :”Moneda, Banci si Politici monetare” Editura Didactica si Pedagogica, R.A., 2005 ;

16. Elemente specifice aferente riscului operațional bancar Romanian Statistical Review - Supplement nr. 9 / 2020 pag.140 Conf. univ. dr. A Conf. univ. dr. Ana Maria POPESCU Academia de Studii Economice din București Drd. Ștefan Gabriel DUMBRAVĂ Academia de Studii Economice din București Drd. Alina Eliza DABIJA Universitatea din Craiova;

17. Dragan - Sântamarian Oana Raluca, Modalități de analiză a riscurilor bancare, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj Napoca, 2013 pag.7;

18. Medar Lucian-Ion, Care a fost rolul recomandărilor Comitetului de Supraveghere pentru Instituțiile de credit și noile cerințe ale acordului Basel III, Analele universității Constantin Brîncuși din Tîrgu Jiu a.2010;

19. Kirițescu Costin C. și Dobrescu Emilian M, "Băncile-Mică Enciclopedie" Editura Expert în 1998;

III. Articole ,site-ografia

20. Rolul Băncilor în activitatea de intermediare financiară Lect. univ. drd. Constantin Adrian Blanaru Universitatea „Petre Andrei” Iași;

21. <https://administrare.info/economie/5259-rolul-si-structura-sistemului-bancar;>

22. <https://biblioteca.regielive.ro/cursuri/banci/riscurile-bancare-si-gestionarea-acestora-79855.pdf>

23. Băncile în economie Silviu CERNA Facultatea de Economie și de Administrare a Afacerilor UNIVERSITATEA DE VEST, TIMIȘOARA;

24. Profit №_10_2020 (282), octombrie 2020 Politici adecvate - riscuri minime Emma Tăbîrță | Bănci & Stabilitate;

25. Repere de evaluare a stabilității financiare a sectorului bancar Angela TIMUȘ, doctor, conferențiar cercetător, IEFS Ala BORDIAN, MBA, IEFS http://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/Repere%20de%20evaluare%20a%20stabilitatii%20financiare%20a%20sectorului%20bancar.pdf;

26. <http://www.revue-banque.fr/management-fonctions-supports/article/risque-operationnel-clef-voute-controle-interne;>

27. <https://www.bnm.md/ro/content/situatia-financiara-sectorului-bancar-pentru-anul-2019;>

28. <https://biblioteca.regielive.ro/referate/contabilitate/sistemul-bancar-3400.html>;

29. <https://www.studocu.com/gt/document/universitatea-de-stat-din-moldova/gestiunea-riscurilor-bancare/apuntes/tema-1-specificul-activitatii-de-gestiune-a-riscurilor-in-cadrul-bancilor-comerciale/8556364/view>;

IV. Documente normative interne MICB

30. Regulamentul privind organizarea și funcționarea B.C. “Moldindconbank” S.A.;

- 31.**Strategia privind administrarea riscurilor semnificative în B.C. “Moldindconbank” S.A. ;
- 32.**Politici privind administrarea riscurilor semnificative în B.C. “Moldindconbank” S.A;
- 33.** Administrarea riscurilor semnificative în B.C. “Moldindconbank” S.A pentru anul 2019 (pentru publicarea pe site-ul Bancii) https://www.micb.md/img/n-info-doc/Administrare_riscuri_2019.pdf;